

Exam. Code : 103204

Subject Code : 1119

B.A./B.Sc. Semester—IV

MUSIC (Vocal)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—50

Note :— Attempt any **FIVE** questions in all. Q. No. 1 is compulsory.

1. Attempt **ALL** questions :

- (i) Write down the name of two Ancient Raga Lakshan.
- (ii) Write down two qualities of a Gayak.
- (iii) S. Sohan Singh belongs to which Gharana.
- (iv) How many matras and vibhags are there in taal Adha Choutal ?
- (v) Name of two styles of devotional music.
- (vi) Write down the Thaata and Jati of Raga Malkauns.
- (vii) Write the name of parts of Khayal singing.
- (viii) Write down the name of Samprakirtik raga of Malkauns.
- (ix) Meaning of Khatka.
- (x) Ustad Amir Khan belongs to which gharana.

10×1=10

2. Define and explain following musical term :

Meend, Gamak and Murki. 10

3. How are Folk singing styles used in Gurmat Sangeet ?

Give detailed knowledge. 10

4. Write down the notation of Drut Khyal in Raga Bihaag with two Alaps and Tanas with its full description. 10
5. What is Raga ? Describe the process of forming 484 Raga from That by Vyankat Mukhi in Chaturdandi Prakashika. 10
6. What do you mean by the term Khayal ? Describe fully the various aspects of Khayal singing. 10
7. Write down any Tala of 10 matras mention in your course. 10
8. Write down the contribution of Pt. Jasraj towards Indian classical music. 10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। a2zpapers.com

1. ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ :
 - (i) ਦੋ ਪੁਰਾਤਨ ਰਾਗ ਲਕਸ਼ਣਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 - (ii) ਇੱਕ ਗਾਇਕ ਦੇ ਦੋ ਗੁਣ ਲਿਖੋ।
 - (iii) ਸ. ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਕਿਸ ਘਰਾਣੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ?
 - (iv) ਤਾਲ ਆੜਾ ਚੌਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀਆਂ ਮਾਤਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਹਨ ?
 - (v) ਭਗਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 - (vi) ਰਾਗ ਮਾਲਕੌਂਸ ਦੀ ਥਾਟ ਅਤੇ ਜਾਤੀ ਲਿਖੋ।
 - (vii) ਖਿਆਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 - (viii) ਮਾਲਕੌਂਸ ਦੇ ਸਮਪ੍ਰਾਕ੍ਰਿਤਿਕ ਰਾਗ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।

(ix) ਖਟਕਾ ਦਾ ਅਰਥ ਲਿਖੋ।

(x) ਉਸਤਾਦ ਅਮੀਰ ਖਾਨ ਕਿਸ ਘਰਾਣੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ ?

10×1=10

2. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ :

ਮੀਂਡ, ਗਮਕ ਅਤੇ ਮੁਰਕੀ। 10

3. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਗਾਇਨ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ? ਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਉ। 10

4. ਦਰੁਤ ਖਿਆਲ ਵਿੱਚ ਰਾਗ ਬਿਹਾਗ ਦੀ ਦੋ ਆਲਾਪ ਅਤੇ ਤਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨੋਟੇਸ਼ਨ, ਇਸਦੀ ਪੂਰਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 10

5. ਰਾਗ ਕੀ ਹੈ ? ਚਤੁਰਬੰਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਕਾ ਵਿੱਚ ਵਯੰਕਟ ਮੁਖੀ ਦੁਆਰਾ ਥਾਟ ਤੋਂ 484 ਰਾਗ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

6. ਖਿਆਲ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ? ਖਿਆਲ ਗਾਇਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਪੂਰਣ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 10

7. ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਉਲੇਖਿਤ ਕਿਸੇ ਇੱਕ 10 ਮਾਤਰਾ ਵਾਲੇ ਤਾਲ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ। 10

8. ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰ. ਜਸਰਾਜ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ। 10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਸਮੀ ਮੈਂ ਸੇ ਕੋई पाँच प्रश्न कीजिए। प्रश्न संख्या 1 अनिवार्य है।

1. सभी प्रश्न कीजिए :

(i) दो प्राचीन राग लक्षणों के नाम लिखिए।

(ii) एक गायक के दो गुण लिखिए।

- (iii) स. सोहन सिंह किस घराने से संबंधित हैं ?
- (iv) ताल आड़ा चौताल में कितनी मात्राएं और विभाग हैं ?
- (v) भक्ति संगीत की दो शैलियों के नाम लिखो।
- (vi) राग मालकोंस की थाट और जाति लिखिए।
- (vii) ख्याल गायन के भागों के नाम लिखिए।
- (viii) मालकोंस के समप्राकृतिक राग का नाम लिखिए।
- (ix) खटका का अर्थ लिखिए।
- (x) उस्ताद अमीर खान किस घराने से संबंधित है।

10×1=10

2. निम्नलिखित संगीतक शब्दों को परिभाषित करें तथा व्याख्या करें :
- मींड, गमक तथा मुरकी। 10
3. गुरुमत संगीत में लोक-गायन शैलियों का उपयोग कैसे होता है ? पूर्ण जानकारी दीजिए। 10
4. द्रुत ख्याल में राग बिहाग की दो आलाप तथा तानों के साथ नोटेशन, इसकी पूर्ण जानकारी के साथ लिखिए। 10
5. राग क्या है ? चतुरबंदी प्रकाशिका में व्यंकट मुखी द्वारा थाट से 484 राग बनाने की प्रक्रिया का वर्णन कीजिए। 10
6. ख्याल शब्द से आपका क्या अभिप्राय है ? ख्याल गायन के विभिन्न पहलुओं का पूर्ण वर्णन कीजिए। 10
7. आपके पाठ्यक्रम में उल्लेखित किसी एक 10 मात्राओं वाले ताल के बारे में लिखिए। 10
8. भारतीय शास्त्रीय संगीत के लिए पं. जसराज का योगदान लिखिए। 10